

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 267/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti U., s. r. o., so sídlom K., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 93/2006 z 27. septembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti U., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2007 doručená sťažnosť spoločnosti U., s. r. o., so sídlom K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V 93/2006 z 27. septembra 2007.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 1/99 koná Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o žalobe A., INC, so sídlom v USA (ďalej len „žalobca“), proti S. ako žalovanému v 1. rade a sťažovateľke ako žalovanej v 2. rade (spolu ďalej len „sťažovateľka a spol.“) o zaplatenie 9 600 000 USD. V tomto konaní podala sťažovateľka a spol. návrh, aby krajský súd v zmysle § 51 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 97/1963 Zb.“) uložil žalobcovi (cudzincovi) povinnosť zložiť zábezpeku za trovy konania. Krajský súd uznesením č. k. 35 Cb 1/99-654 zo 7. januára 2005 uvedený návrh sťažovateľky a spol. zamietol s odôvodnením, že sťažovateľka a spol. podali tento návrh po vykonaní procesných úkonov, pričom podľa § 51 ods. 2 písm. a) zákona č. 97/1963 Zb. „Zábezpeku nemožno uložiť, ak návrh na jej zloženie bol podaný, až keď odporca vo veci už konal alebo urobil procesný úkon, hoci už vedel, že navrhovateľ nie je slovenským občanom alebo že slovenské občianstvo stratil“.

Predmetné uznesenie krajského súdu č. k. 35 Cb 1/99-654 zo 7. januára 2005 najvyšší súd na základe odvolaní sťažovateľky a spol. uznesením č. k. 3 Obo 37/05-690 z 28. júla 2005 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie s tým, že podľa názoru najvyššieho súdu bolo na daný prípad nesprávne aplikované ustanovenie § 51 ods. 2 písm. a) zákona č. 97/1963 Zb., pretože žalobca je cudzincom, právnickou osobou a „... *ak by mal zákonodarca v úmysle, aby ustanovenie § 51 ods. 2 písm. a) zákona č. 97/1963 Zb. platilo aj pre právnické osoby, výslovne by to uviedol, prípadne by použil iný výraz*“.

V ďalšom konaní krajský súd uznesením č. k. 35 Cb 1/99-698 z 1. februára 2006 uložil žalobcovi povinnosť zložiť zábezpeku za trovy konania, avšak toto uznesenie bolo z dôvodu odvolania žalobcu zmenené uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 55/2006-750 z 27. júla 2006, ktorý návrhy sťažovateľky a spol. na zloženie zábezpeky za trovy konania zamietol „z dôvodu, že ustanovenie § 51 nie je možné v danom prípade aplikovať vôbec, pretože *ak by malo platiť aj pre právnické osoby, zákonodarca by to výslovne uviedol,*

prípadne by použil iný výraz. Prvostupňový súd nevytlúčil aplikáciu tohto ustanovenia na právnické osoby. Svoje rozhodnutie založil na tom, že nie sú splnené podmienky na zloženie zábezpeky, kým odvolací súd vyslovil iný právny názor, ktorý aplikáciu ustanovenia § 51 na daný prípad vylúčil, lebo bol toho názoru, že pre právnické osoby naplatí.“.

Proti zamietajúcemu uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 1 Obo 55/2006-750 z 27. júla 2006 podali sťažovateľka a spol. dovolania, ktoré boli uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 93/2006 z 27. septembra 2007 odmietnuté, pretože „*obe dovolania smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný*“.

Vzhľadom na uvedený skutkový stav sťažovateľka v sťažnosti namieta, že najvyšší súd nesprávne odmietol jej dovolanie ako neprípustné proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti zložiť zábezpeku za trovy konania, pretože podľa jej názoru nemožno stotožňovať rozhodnutie o povinnosti zložiť zábezpeku za trovy konania s rozhodnutím o trovách konania.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla: „... *porušovateľ v dovolacom konaní, č. k. 1 Obdo V 93/2006, dovolanie sťažovateľa neprejednal a o tomto nerozhodol, ale ho odmietol, hoci takýto postup a rozhodnutie porušovateľa zákon neumožňoval a neumožňuje.*

Týmto postupom a rozhodnutím porušovateľ odňal sťažovateľovi základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a základné právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti spravodlivo, verejne a v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom, keď dovolanie sťažovateľa bolo odmietnuté bez zákonného podkladu a bez toho, aby sa sťažovateľ mal možnosť k takémuto nezákonnému postupu porušovateľa pred súdom právne vyjadriť alebo podať proti uzneseniu zo dňa 27. 09. 2007 opravný prostriedok, čím bolo sťažovateľovi odňaté právo na súdnu ochranu prejednaním jeho dovolania...

V namietanom prípade ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ani Zákona číslo 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom nepripúšťajú odmietnutie dovolania proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté o zábezpeke na trovy konania v zmysle zákona číslo 97/1963 Zb., a ani nepripúšťajú iný výklad zákona, než ten, že dovolanie proti

rozhodnutiu o zložení zábezpeky je prípustné. Tento typ uznesenia totiž v ustanovení § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku nie je uvedený...

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je nesprávne, pretože ustanovenie § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku upravuje taxatívne uznesenia, proti ktorým nie je prípustné dovolanie, inak prípustné podľa ustanovenia § 239 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, a neumožňuje súdu žiadnym výkladom, ani úvahou rozšíriť tieto zákonom ustanovené prípady uznesení o ďalšie, v zákone neuvedené uznesenia. Rozhodnutím porušovateľa zo dňa 27. 09. 2007, č. k. I Obdo V 93/2006, bolo takto sťažovateľovi odňaté právo na prejednanie podaného dovolania dovolacím súdom a takto právo na súdnu ochranu...

Rozhodnutie súdu o uložení povinnosti, aby navrhovateľ zložil súdom určenú zábezpeku za trovy konania, celkom iste nie je totožné s rozhodnutím súdu o trovách konania. Jednak je logické, že rozhodnutie o povinnosti zložiť zábezpeku, teda zabezpečovací preddavok na predpokladané budúce trovy konania, ktorej zloženie môže súd uložiť na začiatku konania s tým, že ak táto zábezpeka zložená nebude, nebude proti vôli odporcu v konaní pokračovať, nie je totožné s rozhodnutím súdu o trovách konania v zmysle ustanovenia § 151 Občianskeho súdneho poriadku, o ktorých sa rozhoduje spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Ďalej je jednoznačne zrejmé, že Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 151 ods. 1 pod nadpisom Rozhodnutie o trovách konania obsahuje právnu úpravu rozhodnutia o povinnosti nahradiť trovy konania. Takto je zrejmé, že rozhodnutie o trovách konania je rozhodnutím o povinnosti nahradiť trovy konania (t. j. vzniknuté a preukázané trovy skončeného konania), nie takto rozhodnutie o povinnosti zložiť (vopred) zábezpeku za trovy konania podľa ustanovenia § 51 ods. 1 Zákona číslo 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, čo sú rozdielne právne plnenia...

Najvyšší súd Slovenskej republiky takto vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval ustanovenie § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku na uznesenie, ktoré nie je uvedené v ustanovení § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 09. 2007, č. k. 1 Obdo V 93/2006, porušené bolo.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 93/2006 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata námietok sťažovateľky týkajúcich sa porušenia jej práv na spravodlivé súdne konanie zaručených v označených článkoch ústavy a dohovoru, ktoré jej mali byť

odňaté napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 93/2006 z 27. septembra 2007 spočíva v jej tvrdeniach, že najvyšší súd v konaní o jej dovolaní proti rozhodnutiu, o povinnosti žalobcu zložiť zábezpeku za trovy konania nezohľadnil rozdiel medzi týmto rozhodnutím a rozhodnutím o trovách konania, pričom podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) dovolanie nie je vyslovene prípustné iba proti rozhodnutiu o trovách konania, avšak jeho podanie nie je podľa sťažovateľky vylúčené proti rozhodnutiu o zložení zábezpeky za trovy konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 44/08).

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva:

„Najvyšší sud Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 OSP), po zistení, že dovolania podali včas účastníci konania, obe dovolania prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho sudu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že obe dovolania smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný

Ustanovenie § 51 ods. 1 zákona č 97/1963 Zb. v znení jeho noviel o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom umožňuje sudu uložiť cudzincovi, ktorý sa domáha rozhodnutia o majetkovom práve, na návrh odporcu, aby zložil sudom určenú zábezpeku za trovy konania s tým, že ak zábezpeku nezloží do určenej lehoty, nebude proti vôli odporcu v konaní pokračovať a konanie zastaví. Tento zákon bol zákonodarným organom schválený dňa 4.12.1963, ktorého dňa bol tiež schválený doposiaľ platný (v znení noviel) Občiansky súdny poriadok pod číslom 99/1963 Zb.. Vzhľadom na predmet právnej úpravy, ako aj vzhľadom na obdobie, kedy boli tieto predpisy schválené, z ich textu je zrejmé, že sa v nich používa rovnaká právna terminológia, a to nielen čo do jej znenia, ale aj čo do jej obsahu, čo tiež prispieva k súladnosti platného právneho poriadku.

V ustanovení § 239 ods. 3 OSP sú uvedené uznesenia, proti ktorým dovolanie nie je prípustné. Medzi nimi je uvedené aj uznesenie, ktorým sa rozhodlo o trovách konania. Napadnutým uznesením odvolacieho súdu bolo nepochybne rozhodnuté výlučne o trovách konania, ako to vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 51 ods. 1 zák. č. 97/1963 Zb. v znení jeho noviel. Z tohto dôvodu podľa ust. § 239 OSP dovolanie proti tomuto uzneseniu nie je prípustné. Ustanovenie § 239 ods. 3 OSP výslovne nestanovuje, že sa vzťahuje iba na prípady, keď o trovách občianskeho súdneho konania sa rozhoduje podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto je potrebné podľa neho postupovať aj v prípadoch, keď o trovách konania sa rozhoduje podľa iného právneho predpisu, a to napr. aj podľa ust. § 51 ods. 1 zák. č. 97/1963 Zb. v znení jeho noviel. Tento záver potvrdzuje už uvedená skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. bol schválený v ten istý deň, ako zákon č. 97/1963 Zb. Znenie týchto právnych predpisov bolo (a aj je) navzájom zosúladené. Preto ak ust. § 239 ods. 3 OSP vylučovalo prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, ktorým sa rozhodlo o trovách konania, potom toto ustanovenie sa muselo a musí vzťahovať aj na rozhodnutie vydané podľa ust. § 51 ods. 1 zák. č. 97/1963 Zb. Ak by sa nemalo nevzťahovať, potom znenie § 239 ods. 3 by muselo mať inú podobu.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnuté uznesenie najvyššieho súdu odmietol ako neprípustné s odôvodnením, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu

(v tomto prípade dovolacieho súdu) pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky „*nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva*“. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktorý sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť, ako zjavne neopodstatnenú.

Uvedené závery boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o zrušení označeného rozhodnutia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa sťažovateľka domáha jeho zrušenia, nezaoberal.

Nad rámec ústavný súd podotýka, že súc viazaný petitom sťažnosti podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde neskúmal dôvodnosť rozhodnutia najvyššieho súdu, proti ktorému dovolanie sťažovateľky smerovalo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2008